

PROJECTPLAN WATERWET

Kenmerk .....

Datum 6 maart 2023

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	3
1.1.	Projectbeschrijving	3
1.2.	Aanleiding.....	3
1.3.	Leeswijzer	4
2.	Beschrijving Projectgebied	5
2.1.	Project locatie.....	5
2.2.	Ontwerpwijzigingen 2018 vs 2022	5
2.3.	Waterstaatswerken.....	9
3.	Toetsing Waterwet.....	10
3.1.	Voorkoming en waar nodig beperking overstromingen, wateroverlast en waterschaarste.....	10
3.2.	Bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen	11
3.2.1	Chemische kwaliteit.....	11
3.2.2	Ecologische kwaliteit.....	11
3.3.	Vervulling van de maatschappelijke functies van het watersysteem	12
3.4.	Conclusie toetsing doelstellingen Waterwet	13
4.	Wijze van uitvoering	14
4.1.	Planologische inpassing	14
4.2.	Andere noodzakelijke vergunningen, relevante besluiten of meldingsplichtige handelingen.....	14
4.3.	Globale planning	15
4.4.	Overige uitvoeringsaspecten.....	15
4.5.	Calamiteiten of ongewoon voorval	15
5.	Beschrijving van voorzieningen gericht op het ongedaan maken of beperken van de nadelige gevolgen.....	16
5.1.	Ecologie	16
5.2.	Schadevergoeding	16

6.	Procedure	17
6.1.	Contactpersoon uitvoering werken.....	17
6.2.	Mededelingen	18
	Overzicht bijlagen.....	20

1. Inleiding

De Minister van Infrastructuur en Waterstaat besluit, gelet op artikel 5.4, eerste lid, van de Waterwet, het onderhavige projectplan tot wijzigen van het waterstaatswerk de Neder-Rijn in de Elster Buitenwaarden vast te stellen en uit te voeren in overeenstemming met het bepaalde in dit projectplan.

1.1. Projectbeschrijving

Ingevolge artikel 5.4, eerste lid van de Waterwet, geschiedt de aanleg of wijziging van een waterstaatswerk door of vanwege de beheerder overeenkomstig een daartoe door hem vast te stellen projectplan. Op grond van het tweede lid van artikel 5.4 dient het plan tenminste een beschrijving te bevatten van het betrokken werk en de wijze waarop het wordt uitgevoerd, alsmede een beschrijving van de te treffen voorzieningen gericht op het ongedaan maken of beperken van de nadelige gevolgen van de uitvoering van het werk. Dit projectplan betreft een wijziging op het eerder vastgestelde projectplan waterwet status 'Definitief van 6 juli 2018, met kenmerk RWS-2018/27161'.

Met het vaststellen van dit voorliggende projectplan kan uitvoering worden gegeven aan de wijziging in werken ten behoeve van doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) in de Elster Buitenwaarden. Buiten deze wijziging blijft het eerder vastgestelde projectplan d.d. 6 juli 2018 met kenmerk RWS-2018/27161 onverkort van kracht.

1.2. Aanleiding

Herinrichting van de Elster Buitenwaarden vindt plaats in het kader van het provinciale project Uiterwaarden Neder-Rijn. In dit project worden een aantal uiterwaarden in het Utrechtse deel van de Neder-Rijn zodanig ingericht dat de ecologische potenties worden benut.

De Elster Buitenwaarden maakt deel uit van het Natura 2000-gebied Rijntakken – deelgebied Uiterwaarden Neder-Rijn. Voorts vormt de Elster Buitenwaarden onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland.

Bij de herinrichting worden maatregelen vanuit de KRW meegenomen, bestaande uit uiterwaardverlaging en natuurvriendelijke oevers. Onder de noemer 'uiterwaardverlaging' vallen de volgende maatregelen:

- twee eenzijdig aangetakte buitenkaadse riviergeulen (in de rivieroever tussen zomerdijk en vaargeul);
- rivierkwelgeul en centrale geul en afvoergeulen (in de uiterwaard binnendijks van de zomerdijk);
- moeras (in de uiterwaard binnendijks van de zomerdijk)
- te verontdiepen zandwinplas.

In paragraaf 2.3 van het op d.d. 6 juli 2018 met kenmerk RWS-2018/27161 vastgestelde projectplan zijn de hierboven vermelde KRW-maatregelen op hoofdlijnen beschreven, inclusief de KRW-doelen en ontwerpparameters van de maatregelen.

Het oorspronkelijke ontwerp moet, in verband met de aanwezigheid van PFAS-houdende grond, op een aantal onderdelen worden gewijzigd om het risico op verspreiding van PFAS, na uitvoering, tot een minimum te beperken. De wijziging om de verspreidingsrisico's te minimaliseren omvat het hydrologisch isoleren van de te verontdiepen zandwinplas, waarbij de zandwinplas geen open waterverbinding meer heeft met het (benedenstroomse) geulenstelsel. Dit hydrologisch isoleren van de zandwinplas is vertaald in een aantal ontwerpwijzigingen. Deze ontwerpwijzigingen worden in detail beschreven in dit projectplan.

1.3. Leeswijzer

Dit Projectplan Waterwet maakt onderdeel uit van de gecoördineerde wijzigingsvergunningprocedure en behandelt als zodanig ook alleen de wijzigingen ten opzichte van het oorspronkelijke projectplan.

In het volgende hoofdstuk zijn de ontwerpwijzigingen ten opzichte van het oorspronkelijke ontwerp nader toegelicht. In hoofdstuk 3 is samengevat hoe de toetsing van de ontwerpwijzigingen heeft plaatsgevonden. Hoofdstuk 4 beschrijft de aanvullingen (als gevolg van de ontwerpwijzigingen) op de procedure en vergunningen en gaat kort in op het beheer en onderhoud. In hoofdstuk 5 wordt nader beschreven welke maatregelen en voorzieningen worden getroffen om de ongewenste effecten van de ontwerpwijzigingen te beperken of te voorkomen. Hoofdstuk 6 gaat in op de vervolprocedure om het gewijzigde projectplan vast te stellen.

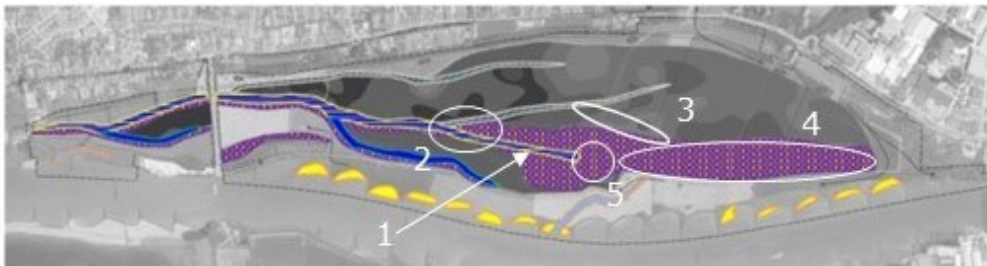
2. Beschrijving Projectgebied

2.1. Project locatie

De ELSTER BUITENWAARDEN ligt aan de noordoever van de Neder-Rijn, ter hoogte van Elst in de gemeente Rhenen (provincie Utrecht). Het projectgebied is ca. 3,2 km lang, maximaal ca. 750 meter breed en beslaat in totaal ca. 145 ha. Aan de noordzijde grenst het gebied aan de stuwwal van de Utrechtse Heuvelrug, die hier als een steilrand oprijst. Binnenkaads ligt een diepe plas waaruit in het verleden zand is gewonnen. Grote delen van het projectgebied zijn destijds ontkleed en er is rooftergrond teruggebracht. De kribvakken langs de rivieroever zijn veelal met grind versterkt, een weinig natuurlijke situatie. De Elster Buitenwaarden is voor een groot deel in eigendom van de provincie Utrecht en voor een deel in eigendom van Het Utrechts Landschap. De oeverstrook (kribvakken) van de Neder-Rijn is eigendom van de Staat.

2.2. Ontwerpwijzigingen 2018 vs 2022

Het oorspronkelijke ontwerp Elster Buitenwaarden (Figuur 1), zoals is opgenomen in het op d.d. 6 juli 2018 met kenmerk RWS-2018/27161 vastgestelde projectplan, moest in verband met de aanwezigheid van PFAS-houdende grond op een aantal onderdelen worden gewijzigd om het risico op verspreiding van PFAS, na uitvoering, tot een minimum te beperken.

Figuur 1: Oorspronkelijke contouren KRW-maatregelen Elster Buitenwaard 2018 inclusief de locaties met nummering van de vijf maatregelen voor de ontwerpwijziging.

Als gevolg van de ontwerpwijzigingen zijn in onderstaande figuur de KRW-maatregelen aangegeven zoals die nu worden gerealiseerd.

Figuur 2: Contouren KRW-maatregelen Elster Buitenwaard inclusief voorliggende planwijziging, donderblauw: centrale geul en rivier(kwel)geulen, lichtblauw kwelgeul en afwateringsgeulen en in lichtblauw verontdiepte zandwinplas, paars: moeras en geel: zandstrandjes als gevolg van natuurvriendelijke oevers.

De ontwerpwijzigingen om de verspreidingsrisico's te minimaliseren omvatten het hydrologisch isoleren van de zandwinplas. Anders gezegd; de zandwinplas krijgt geen open waterverbinding met het (benedenstroomse) geulenstelsel. Deze ontwerpwijzigingen omvatten de volgende maatregelen (nummering komt overeen met Figuur 1):

1. Opheffen deel centrale geul (stroomafwaarts van zandwinplas).
2. Opheffen verbinding moeras met geulenstelsel (stroomafwaarts van zandwinplas).
3. Aanleg afvoergeul moeras (stroomopwaarts van zandwinplas).
4. Kantelen moeras stroomopwaarts van de zandwinplas naar noordzijde richting afvoergeul.
5. Verontdiepen zandwinplas tot een hoogte van NAP+5 m.

In het onderstaande worden alle ontwerpwijzigingen nader beschreven:

Ad 1. Opheffen deel centrale geul

In het oorspronkelijke ontwerp staat de centrale geul rechtstreeks in verbinding met de zandwinplas en maakt afvoer van overtollig oppervlaktewater in de zandwinplas, stroomafwaarts naar het geulenstelsel, mogelijk. Door het deel van de centrale geul westelijk van de zandwinplas niet aan te leggen, wordt de zandwinplas geïsoleerd van het (stroomafwaarts gelegen) geulenstelsel. Het betreft een ontwerpwijziging over een totale lengte van 490 m, waarvan er 350 m in de te verontdiepen zandwinplas en 140 m in de uiterwaarden ligt. In onderstaande tabel zijn de afmetingen nader gespecificeerd.

Tabel 1: Specificatie afmetingen op te heffen deel centrale geul

Opheffen deel centrale geul	in zandwinplas	in uiterwaard
Lengte	350 m	140 m
Gemiddelde breedte	64 m	28,5 m
Totale oppervlakte	22.401 m ²	3.989 m ²
Gemiddelde diepte	0,315 m	0,987 m
Totale inhoud	7.049 m ³	3.938 m ³

Uit tabel 1 kan worden opgemaakt dat over een oppervlak van in totaal 26.390 m² (22.401 + 3.989) de aanleghoogte wijzigt en resulteert in 10.987 m³ (7.049 + 3.938) minder ontgraven dan het ontwerp van 2018.

Ad 2. Opheffen verbinding moeras met geulenstelsel

In het oorspronkelijk ontwerp staat het moeras ten westen van de zandwinplas rechtstreeks in verbinding met het geulenstelsel. Door deze verbinding niet aan te leggen, ontstaat er een 'drempel' tussen het moeras/zandwinplas en het benedenstroomse geulenstelsel. Met andere woorden, dat het te ontwikkelen moeras ten westen van de zandwinplas en de zandwinplas zelf worden geïsoleerd, zodat het water tot een hoogte van NAP+5,80 m niet kan

afstromen naar het benedenstroomse geulenstelsel. In onderstaande tabel zijn de hoeveelheden extra grond van de drempel nader gespecificeerd.

Tabel 2: Specificatie hoeveelheden 'drempel' in de plas

Creëren drempel	
Totale oppervlakte	4.554 m ²
Gemiddelde diepte	0,54 m
Totale inhoud	2.461 m ³

Uit tabel 2 kan worden opgemaakt dat over een oppervlak van 4.554 m² de aanleghoogte wijzigt en resulteert in 2.461 m³ minder ontgraven ten opzichte van het ontwerp uit 2018.

Ad 3. Aanleg afvoergeul moeras

In het oorspronkelijk ontwerp stroomt overtollig oppervlaktewater vanuit het moeras ten oosten van de zandwinplas af naar de zandwinplas. Nu de zandwinplas hydrologisch wordt geïsoleerd, is een andere wijze van afvoer van het overtollig oppervlaktewater vanuit het moeras ten oosten van de zandwinplas benodigd. Om de afvoer van overtollig oppervlaktewater vanuit het moeras wel mogelijk te maken, wordt een nieuwe afvoergeul ten noorden van de zandwinplas aangelegd. In tabel 3 zijn de afmetingen nader gespecificeerd. Deze afvoergeul is permanent watervoerend omdat het bodemniveau lager ligt dan de laagste grondwaterstand (GLG), hierdoor is deze geul tevens een verbindende schakel tussen het moeras en de centrale geul en biedt daarmee vestigingsmogelijkheden voor waterplanten en paaiplaatsen voor limnofiele vissoorten.

Tabel 3: Specificatie afmetingen nieuwe afvoergeul

Nieuwe afvoergeul	
Lengte	530 m
Ontwerphoogte (bodem)	NAP+5,0 m tot NAP +5,5 m
Gemiddelde breedte (insteek tot insteek)	11,35 m
Totale oppervlakte	6.014 m ²
Gemiddelde diepte	0,635 m
Totale inhoud	3.820 m ³

Uit tabel 3 kan worden opgemaakt dat over een oppervlak van 6.014 m² de aanleghoogte wijzigt en resulteert in 3.820 m³ extra ontgraven ten opzichte van het ontwerp 2018.

Ad 4. Kantelen moeras naar afvoergeul (oostelijk van de plas)

Nu afvoer van overtollig oppervlaktewater van het moeras ten oosten van de zandwinplas via een nieuw aangelegde afvoergeul plaatsvindt, dient het hoogteverloop van het moeras gekanteld te worden richting de nieuwe afvoergeul. Dit is in de rivierkundige memo, Rivierkundige effecten ontwerpwijzigingen Elster Buitenwaarden van 16 februari 2023 grafisch

weergegeven en als bijlage 15.2 toegevoegd. In het oorspronkelijke ontwerp (2018) ligt het diepste punt van het moeras in het midden op NAP+5.60 m met aan weerszijden een geleidelijke bodemoploop naar NAP+5,80 m. De kanteling bestaat uit het opheffen van de geleidelijke bodemoploop vanaf het midden van het moeras richting de nieuwe afvoergeul, waarbij de toekomstige hoogtes nog steeds tussen de NAP+5,60 m en NAP+5,80 m liggen. Door deze kanteling kan het overtollig water afvloeien naar de afvoergeul en niet via de te verontdiepen zandwinplas. De gemiddelde hoogte van het moeras blijft nagenoeg gelijk, de ontwerpwijziging resulteert in een beperkte verandering in ontgraven grond (in m³), zie tabel 4.

Tabel 4: Specificatie kantelen moeras naar afvoergeul

Kantelen moeras	
Totale oppervlakte	39.787 m ²
Ontgraven oorspronkelijk profiel	34.974 m ³
Ontgraven nieuw profiel	34.902 m ³
Verschil	72 m ³

Ad 5) verontdiepen zandwinplas

De zandwinplas wordt verontdiept met vrijkomende grond uit de Elster Buitenwaarden. De toekomstige hoogte komt te liggen op NAP+5 m, waarbij er een leeflaag van 0,5 m op de bodem wordt aangebracht, in onderstaande tabel is de verandering van de hoeveelheid ophoging van de plas weergegeven.

Tabel 5: Specificatie hoeveelheid verontdiepen plas

Verontdiepen plas	
Totale oppervlakte	19.298 m ²
Ophogen plas van NAP+3,5 m naar NAP+5,0 m	22.897 m ³

In onderstaande tabel zijn de tabellen 1 t/m 5 samengevat:

Tabel 6: Samenvatting tabellen 1 t/m 4

Ontwerp wijzigingen	Oppervlakte (in m ²)	Aanbrengen (in m ³)	Ontgraven (in m ³)
1. Opheffen deel centrale geul	26.390	10.987	-
2. Opheffen verbinding moeras	4.554	2.461	-
3. Aanleg afvoergeul	6.014	-	3.820
4. Kantelen moeras	39.787	-	72
5. Verontdiepen zandwinplas	19.298	22.897	
Totaal	96.043	36.345	3.892

Alle hierboven omschreven ontwerp wijzigingen zijn op de wijzigingstekeningen weergegeven t.o.v. de oorspronkelijk vergunde situatie. De overzichtstekening betreft tek.nr. 0420744-DO.pdf (bijlage 5.2) en de dwarsprofielentekening betreft tek.nr. 420744-DP.pdf (bijlage 8.2), profiel 9 betreft het kantelen van het moeras.

2.3. Waterstaatswerken

Figuur 2 geeft alleen de gewijzigde KRW-maatregelen weer zoals die worden gerealiseerd na het doorvoeren van de ontwerpwijzigingen, zoals aangegeven in hoofdstuk 2.2. In Tabel 7 zijn alle KRW-maatregelen, inclusief de eventuele ontwerpwijziging per watertype, samengevat.

Tabel 7: Afmetingen (m) gewijzigde KRW-maatregelen

Watertypen	Lengte of oppervlakte		Verschil
	2018	2022	
Binnenkaadse centrale geul	1.870 m	1.380 m	- 490 m
Verondiepte plas*	2,5 ha	2,5 ha	0,0 ha
Moeras	24,5 ha	24,3 ha	-0,2 ha
Afvoergeulen	1,43 ha	2,03 ha	+0,6 ha

* plas wordt verondiept van NAP+3,5 m naar NAP+5 m

3. Toetsing Waterwet

De toepassing van de Waterwet is op grond van artikel 2.1 van de Waterwet gericht op:

- a) voorkoming en waar nodig beperking van overstromingen, wateroverlast en waterschaarste, in samenhang met
- b) bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen en
- c) vervulling van maatschappelijke functies door watersystemen.

3.1. Voorkoming en waar nodig beperking overstromingen, wateroverlast en waterschaarste

Om de gewenste en beschreven ontwikkelingen (ontwerpwijzigingen) mogelijk te maken dient zowel een gewijzigd projectplan Waterwet als een gewijzigde watervergunning verleend te worden. Ten aanzien van de rivierkundige aspecten met betrekking tot de ontwerpwijzigingen is één algehele projectbeoordeling gedaan. Dit betekent dat zowel hetgeen in de watervergunning als hetgeen in het projectplan Waterwet opgenomen is met betrekking tot de rivierkundige aspecten zijn beoordeeld.

De rivierkundige effecten van de ontwerpwijzigingen zijn beoordeeld en gerapporteerd in 'Rivierkundige effecten ontwerpwijzigingen Elster Buitenwaarden' ARCADIS, d.d. 16 februari 2023 en is opgenomen in bijlage 15.2.

De conclusies ten aanzien van de ontwerpwijzigingen zijn:

- o Het effect op het MHW van de individuele wijzigingen is meestal niet groter dan enkele tienden van millimeters.
- o De waterstandsverhogingen en -verlagingen (per ontwerpwijziging) compenseren elkaar deels. De waterstandsval komt voor alle wijzigingen tezamen op 5,5 mm bij rivierkm 912 uit, dat is 1-1,5 mm minder dan het oorspronkelijke ontwerp uit 2018. Dit levert nog steeds voldoende marge tot de vereiste 4 mm bij rivierkm 912.
- o Er kan met zekerheid worden gezegd dat de rivierkundige taakstelling van 4 mm waterstandsval bij rivierkm 912 van als gevolg van de reeds uitgevoerde herinrichting van de Palmerswaard en de uiterwaard bij Rhenen op te vangen, nog steeds ruimschoots wordt gehaald.
- o De wijzigingen leiden niet tot significante effecten op de andere aspecten van het rivierkundig beoordelingskader zoals: dwarsstroming, morfologie en benedenstroomse piek.

Op basis van expert judgement is de verwachting dat de waterstandseffecten bij MHW vrijwel gelijk blijven en kan met zekerheid worden gezegd dat de taakstelling van 4 mm waterstandsval bij rivierkm 912 nog steeds ruimschoots wordt gehaald. Op de overige aspecten van het Rivierkundig Beoordelingskader (RBK) hebben de wijzigingen geen significant effect. De ontwerpwijziging levert geen bijdrage aan en heeft geen effect op het aspect waterschaarste.

3.2. Bescherming en verbetering van de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen

3.2.1 Chemische kwaliteit

De voorgestelde wijzigingen hebben een positief effect op de milieuhygiënische situatie. In aanvullende bodemonderzoeken is de aanwezigheid van PFAS vastgesteld. De rapporten zijn opgenomen in bijlagen 11.5 t/m 11.8. In een projectspecifieke afweging wordt, op basis van de geohydrologische beoordeling, aangetoond dat verdere verspreiding van aanwezige PFAS sterk wordt gereduceerd door het te concentreren in de zandwinplas. Deze beoordeling is opgenomen als bijlage 11.9. De te verondiepen zandwinplas wordt alleen opgevuld met gebiedseigen grond uit de Elster Buitenwaarden. Om het verspreidingsrisico van PFAS houdende grond in de zandwinplas zoveel mogelijk te reduceren, wordt de te verondiepen zandwinplas hydrologisch geïsoleerd van het benedenstroomse geulenstelsel. Zo wordt overtollig (bovenstrooms aangevoerd rivier-) water vanuit het moeras om de plas heen geleid en via een geul in westelijke richting afgevoerd. Door de te verondiepen zandwinplas te isoleren en er een leeflaag wordt aangebracht, kan de eventuele uitloging van PFAS via het (grond)watertransport naar het benedenstroomse geulenstelsel worden geminimaliseerd. De voorliggende ontwerp wijzigingen dragen er daarom aan bij dat er sprake is van een verbetering van de milieuhygiënische kwaliteit.

3.2.2 Ecologische kwaliteit

De KRW-maatregelen zijn opgenomen in de factsheets behorende bij de Stroomgebiedbeheerplannen. De stroomgebiedbeheerplannen zijn bijlagen bij het Nationaal Waterprogramma 2022-2027.

Als gevolg van de ontwerp wijzigingen is er alleen sprake van wijzigingen in omvang bij de maatregel 'geulen' en 'uiterwaardverlaging (moeras)', zoals aangegeven in onderstaand figuur. De omvang van de geulen neemt met 490 meter af (zie tabel 6). De uiterwaardverlaging neemt met 0.4 hectare toe (zie **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**). De ontwerp wijzigingen hebben geen invloed op de maatregel 'natuurvriendelijke rivieroever'.

Oorspronkelijke naam: RWS-Y3044 - Aantakken geulen Elster Buitenwaarden	Omvang: 3,2 km
Oorspronkelijke naam: RWS-Y3046 - Uiterwaardverlaging Elster Buitenwaarden	Omvang: 28,8 ha

Figuur 3: Maatregelomvang naar aanleiding van voorliggende ontwerp wijzigingen

Door de kleinschalige veranderingen in het ontwerpplan, in vergelijking met het oorspronkelijke ontwerp van 2018, zijn er geen significante effecten op de biologische kwaliteitselementen van het KRW-waterlichaam Nederrijn en Lek. Zowel macrofauna als waterflora verkrijgt, door de aanleg van een afvoergeul (zie punt 3 in figuur 1), een gunstiger habitat. Door de verondieping en de aanleg van flauwer talud, wordt de verondiepte zandwinplas een gunstiger habitat voor flora in vergelijking met het oorspronkelijke ontwerp, omdat er

meer zicht is op de bodem van de plas. Hierdoor treedt er licht tot op de bodem van de plas, hetgeen positief is voor de waterplanten. Door de isolatie van de zandwinplas kunnen de vissen vanuit de plas lastiger foerageren omdat er minder uitwisselingsmogelijkheden zijn tussen plas en geulen.

Met betrekking op de wateren beschermd onder de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW-gebied Nederrijn, Lek), alsmede de functies van deze wateren onder het Nationaal Water Programma (NWP) 2022-2027, kan er geconcludeerd worden dat er geen negatief effect optreedt op de ecologische, chemische of maatschappelijke kwaliteit door gevolgen van de ontwerpwijzigingen in de Elster Buitenwaarden.

Hierdoor kan geconcludeerd worden dat de positieve effecten op de biologische en chemische kwaliteitselementen door de wijzigingen iets minder positief zijn dan voorheen, maar dat het project nog steeds een ruime ecologische meerwaarde heeft. Bovendien kan worden geconcludeerd vanuit studie naar de aanvullende (geo)hydrologische ingrepen (ontwerp wijzigingen, bijlage 11.9) dat er zelfs sprake is van een verbetering van de ecologische kwaliteit op de volgende aspecten:

- Verplaatsen uiterwaardengrond met PFAS-gehalten boven de risicogrenswaarde voor ecologie (doorvergiftiging) naar de plas, waardoor deze risicoroute wordt weggenomen.
- Na uitvoering (van alle werkzaamheden, inclusief ontwerp wijzigingen) is er sprake van een duidelijke vooruitgang van de situatie omdat de mogelijke verspreiding van PFAS uit uiterwaardengrond sterk is gereduceerd. Het verplaatsen van de uiterwaardengrond met PFAS-gehalten boven de risicowaarden naar de plas is geen KRW maatregel, maar heeft wel een positief effect op de KRW maatregelen in de Elster Buitenwaarden.

Er wordt daarom geconcludeerd dat de voorgenomen activiteiten van de ontwerp wijziging Elster Buitenwaarden kunnen worden uitgevoerd in overeenstemming met de bepalingen van de toets van de waterkwaliteit, deze is opgenomen als bijlage 16.2.

3.3. Vervulling van de maatschappelijke functies van het watersysteem

Op basis van het oorspronkelijke ontwerp van 2018 is geconcludeerd dat de maatregelen geen invloed hebben op 'drinkwater', 'visserij' of 'zwemwater'. De wijzigingen in het ontwerp leiden niet tot een ander oordeel. Hieronder staan de effecten van de ontwerp wijziging op natuur, recreatie en scheepvaart beschreven.

Natuur

Zoals in Hoofdstuk 3.2.2 beschreven, worden de positieve effecten op de biologische en chemische kwaliteitselementen door de wijzigingen iets minder positief dan voorheen, maar levert het project met de voorgestelde wijzigingen nog steeds een ruime ecologische meerwaarde.

Recreatie

De ontwerp wijzigingen op het plan vinden plaats in het centrale deel (rustgebied) van de Elster Buitenwaarden, waar geen wandelmogelijkheden

zijn/komen. Daarom kan er worden geconcludeerd dat de wijzigingen geen effect heeft op de recreatie.

Scheepvaart

Op basis van expert judgement is geconcludeerd dat de doorgevoerde voorliggende aanpassingen in het ontwerp geen effecten hebben op de scheepvaartfunctie. Er is namelijk geen significant effect op de dwarsstroming als gevolg van de voorgestelde ontwerpaanpassing en geen effect op de morfologie, zie rivierkundige beoordeling van 16 februari 2023, bijlage 16.2.

3.4. Conclusie toetsing doelstellingen Waterwet

De gewijzigde herinrichting van de Elster Buitenwaarden is in overeenstemming met de doelstellingen van de Waterwet. De ingrepen voor de ontwerpwijzigingen, hebben geen negatieve effecten op de kwaliteitselementen drinkwater, visserij, zwemwater en scheepvaart. Het effect op het kwaliteitselement natuur wordt slechts een fractie minder positief dan voorheen, maar blijft in een positieve zin bijdragen.

4. Wijze van uitvoering

Bij de uitvoering zal in ieder geval voldaan worden aan de zorgplicht zoals beschreven in artikel 6.15 van het Waterbesluit en de artikelen 6.8 en 6.9 van de Waterregeling.

4.1. Planologische inpassing

Voor de ontwerpwijzigingen zijn geen planologische aanpassingen noodzakelijk. De Elster Buitenwaarden en de daarbinnen geplande KRW-maatregelen (inclusief ontwerpwijzigingen) vallen onder het bestemmingsplan Wijzigingsplan Elster Buitenwaarden. Dit plan is vastgesteld op 17 mei 2018 door de gemeente Rhenen op grond van de Wet ruimtelijke ordening (Wro).

4.2. Andere noodzakelijke vergunningen, relevante besluiten of meldingsplichtige handelingen

Voor de ontwerpwijzigingen blijven de vergunning voor de Wet Natuurbescherming en het Besluit Bodemkwaliteit vigerend. Deze worden allereerst besproken, waarna de andere noodzakelijke wijzigingsvergunningen worden besproken.

- Wet Natuurbescherming

Bij besluit van Gedeputeerde Staten van Utrecht is op 12 juli 2018 vergunning verleend in het kader van artikel 2.7 van de Wet Natuurbescherming voor de herinrichting van de Elster Buitenwaarden. De ontwerpwijzigingen hebben geen invloed op de uitgangspunten en uitwerking in deze vergunning, waardoor de Wnb-vergunning vigerend blijft.

- Besluit Bodemkwaliteit

Op 14 juni 2018 is het besluit in werking getreden dat de waterbodemkwaliteitskaart Elster Buitenwaarden erkend en vastgelegd is als wettig bewijsmiddel in het kader van het Besluit bodemkwaliteit voor een periode van vijf jaar. Bij brief van Rijkswaterstaat d.d. 21 april 2022 (kenmerk RWS-2022/12900) is deze looptijd verlengd tot en met 31 december 2023 of eerder zodra het project Elster Buitenwaarden is afgerond. Deze brief is opgenomen als bijlage 11.11.

Aanvullend bodemonderzoek in verband met PFAS is uitgevoerd. De aannemer zal, in het kader van het Besluit bodemkwaliteit, alle noodzakelijke meldingen doen voor het grondverzet. De aanvullende onderzoeksrapporten zijn opgenomen in bijlage 11.5 t/m 11.8.

- Ontgrondingvergunning

De aanvraag voor een vergunning inzake de Ontgrondingenwet is in voorbereiding. Daartoe is een grondbalans opgesteld (zie bijlage 7) en is een Project m.e.r. opgesteld (zie bijlage 4). Verder zijn onderzoeken uitgevoerd naar niet-gesprongen explosieven en archeologisch en cultuurhistorische elementen. De ontgrondingsvergunning betreft het grondwerk voor zowel de deels gewijzigde KRW-maatregelen, zoals verwoord in deze aanvraag, als de overige

ingrepen (het afplaggen) binnen de projectgrens van het inrichtingsplan. In bijlage 7 is onderscheid gemaakt tussen de grondbalans voor de KRW-maatregelen versus de rest van de maatregelen.

- Watervergunning

Voor alle vergunningplichtige activiteiten die onder de Waterwet vallen, uitgezonderd de KRW-maatregelen, vraagt Provincie Utrecht een Watervergunning aan bij Rijkswaterstaat. Daarnaast wordt voor alle vergunningplichtige activiteiten die onder de Waterwet vallen bij Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden een vergunning aangevraagd.

- Overige vergunningen en meldingen

De aannemer is verantwoordelijk voor het aanvragen van de overige (uitvoerings-) vergunningen en meldingen, zoals een tijdelijke werkterreininrichting, het regelen van verkeer, lozingen als gevolg van ontgravingen van grond (Besluit lozen buiten inrichtingen), aanbrengen afrasteringen, plaatsen van informatieborden, etc.

4.3. Globale planning

De planning van de wijzigingen in het plan maakt integraal deel uit van de planning van het gehele project. De aangepaste planning van het project Natuurinrichting Elster Buitenwaarden is dat de herinrichting van het gebied plaats vindt vanaf medio 2023 tot en met 31 december 2023.

4.4. Overige uitvoeringsaspecten

- Archeologie

In aanvulling op de eerder verschenen rapporten (bureauonderzoek 2016 en vooronderzoek 2018) dient onderstaand rapport in acht te worden genomen bij de uitvoering:

- Programma van Eisen, Opgraving – Variant archeologische begeleiding, RAAP, 16 augustus 2018, RAAP-PvE-nr. 1954 (bijlage 13.3).

- Beheer en onderhoud

Omtrent het beheer en onderhoud voor de periode na de oplevering van de uitvoeringsfase zullen in 2023 Rijkswaterstaat Oost Nederland en Provincie Utrecht nadere afspraken gaan maken.

4.5. Calamiteiten of ongewoon voorval

Rijkswaterstaat stelt alle directe belanghebbenden onmiddellijk op de hoogte van het voorval en de maatregelen die getroffen worden om de nadelige gevolgen te beperken. Rijkswaterstaat houdt een logboek bij van alle ongewone voorvallen en calamiteiten.

5. Beschrijving van voorzieningen gericht op het ongedaan maken of beperken van de nadelige gevolgen

5.1. Ecologie

Ten behoeve van de uitvoering wordt het ecologisch werkprotocol aangepast. Hierin wordt rekening gehouden met de aanwezige flora en fauna en hoe deze zo min mogelijk te benadelen. In het ecologisch werkprotocol worden de eisen uit de vergunning op grond van de Wet natuurbescherming meegenomen.

5.2. Schadevergoeding

Voor eventueel financieel nadeel dat onverhoopt ontstaat als gevolg van de rechtmatige uitvoering van het projectplan kan een benadeelde een verzoek om schadevergoeding indienen als bedoeld in artikel 7.14 van de Waterwet. Dit artikel bepaalt dat aan degene die als gevolg van de rechtmatige uitoefening van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer schade lijdt of zal lijden, op zijn verzoek door het betrokken bestuursorgaan een vergoeding wordt toegekend, voor zover de schade redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoort te blijven en voor zover de vergoeding niet of niet voldoende anderszins is verzekerd. Het verzoek tot vergoeding van de schade bevat een motivering en een onderbouwing van de hoogte van de gevraagde schadevergoeding. Geen beroep op de regeling van artikel 7.14 Waterwet staat open ten aanzien van bouwschade die door onrechtmatig handelen is veroorzaakt. Voor die schade kan een afzonderlijk verzoek worden ingediend bij de Minister van Infrastructuur en Waterstaat.

6. Procedure

Bij de voorbereiding van de wijzigingsbesluiten die nodig zijn voor de uitvoering van het project natuurontwikkeling Elster Buitenwaarden heeft Provincie Utrecht verzocht om toepassing van de provinciale coördinatieregeling als bedoeld in artikel 10 a t/m e van de Ontgrondingenwet.

Het doel van deze coördinatie is om de voorbereiding en bekendmaking van de wijzigingsbesluiten, zoals benodigd voor de uitvoering van het project, op elkaar af te stemmen en gelijktijdig te doen plaatsvinden. Dit is inclusief de gelegenheid tot het naar voren brengen van zienswijzen daarop en het indienen van beroep daartegen.

De Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (RUD Utrecht) voert deze taak uit. De procedure conform afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) is van kracht. Dit houdt eveneens in dat alle besluiten eerst als ontwerpbesluit ter inzage worden gelegd en vervolgens als definitief besluit en het betreft de volgende besluiten:

- Vergunning op grond van de Ontgrondingenwet van de Provincie Utrecht (RUD Utrecht).
- Projectplan Waterwet van Rijkswaterstaat Oost Nederland;
- Vergunning op grond van de Waterwet van Rijkswaterstaat Oost-Nederland.
- Vergunning op grond van de Waterwet van het Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden.
- Vergunning op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht van de Gemeente Rhenen.

6.1. Contactpersoon uitvoering werken

Programmabureau KRW – Rijkswaterstaat Oost-Nederland

Bezoekadres:

Eusebiusbuitensingel 66
6828 HZ Arnhem

Postadres:

Postbus 2232
2500 GE Utrecht

DE MINISTER VAN INFRASTRUCTUUR EN WATERSTAAT,
namens deze,
DE DIRECTEUR NETWERKONTWIKKELING,

6.2. Mededelingen

Gecoördineerde voorbereiding

Bij de voorbereiding van de besluiten die nodig zijn voor de uitvoering van het project natuurontwikkeling Elster Buitenwaard heeft gebiedscoöperatie O-gen, namens initiatiefnemer de provincie Utrecht, verzocht om toepassing van de provinciale coördinatieregeling als bedoeld in artikel 10a t/m e van de Ontgrondingenwet.

Het doel van deze coördinatie is om de voorbereiding en bekendmaking van de besluiten, zoals benodigd voor de uitvoering van het project, op elkaar af te stemmen en gelijktijdig te doen plaatsvinden. Dit is inclusief de gelegenheid tot het naar voren brengen van zienswijzen daarop en het indienen van beroep daartegen. De Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (RUD Utrecht) voert deze taak uit.

De procedure conform afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) is van kracht. Dit houdt eveneens in dat alle besluiten eerst als ontwerpbesluit ter inzage worden gelegd en vervolgens als definitief besluit.

Ter inzage legging

De ontwerpbesluiten die gecoördineerd ter inzage worden gelegd zijn:

- Vergunning op grond van de Ontgrondingenwet van de provincie Utrecht (RUD Utrecht);
- Projectplan Waterwet van Rijkswaterstaat Oost Nederland;
- Vergunning op grond van de Waterwet van Rijkswaterstaat Oost Nederland;
- Vergunning op grond van de Waterwet van het Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden;
- Vergunning op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht van de gemeente Rhenen.

De ontwerpbesluiten liggen gedurende zes weken ter inzage, van [datum] tot en met [datum] op:

- Het gemeentehuis Rhenen, Nieuwe Veenendaalseweg 75, 3911 MG Rhenen;
- Het provinciehuis Utrecht, Archimedeslaan 6, 3584 BA Utrecht.

Informeert u bij de genoemde instanties naar de reguliere openingstijden. De ontwerpbesluiten zijn daarnaast samen met de bijbehorende stukken digitaal in te zien en te downloaden via de website: [rudutrecht.nl....]

Zienswijze

U kunt reageren op de ontwerpbesluiten door een zienswijze in te dienen in de periode dat de besluiten ter inzage liggen. U heeft hiervoor zes weken de tijd. De ontwerpbesluiten en de daarbij horende stukken liggen ter inzage van [datum] tot en met [datum]. U kunt uw zienswijze schriftelijk of mondeling indienen. Richt uw schriftelijke zienswijze aan Gedeputeerde Staten van Utrecht, p/a RUD Utrecht, Postbus 85242, 3508 AE Utrecht. Vermeld bij de zienswijze 'Project Elster Buitenwaarden' en het besluit waarop de zienswijze betrekking heeft. Wilt u mondeling een zienswijze indienen? Dit kan op [datum]. Meld uw komst bij de RUD Utrecht, via 030-7023300. Van de mondelinge zienswijze wordt een kort verslag gemaakt. Om later beroep te kunnen instellen moet u belanghebbende zijn en tijdig een zienswijze over de ontwerpbesluiten hebben ingediend. Dit laatste geldt niet als u kunt aantonen dat u hiertoe redelijkerwijs niet in staat bent geweest.

Wat gebeurt er met uw zienswijze?

Alle zienswijzen komen binnen bij het coördinerend bevoegd gezag en worden direct doorgestuurd naar de desbetreffende bevoegde gezagsinstanties. De betreffende instanties betrekken de zienswijzen bij het vaststellen van de definitieve besluiten. Deze worden opnieuw ter inzage gelegd. Degenen die een zienswijze hebben ingediend krijgen de definitieve besluiten toegestuurd. Indien een zienswijze niet tot de gewenste aanpassingen hebben geleid van de besluiten kunt u beroep instellen. Daar wordt u tijdens de ter inzage legging van de definitieve besluiten nader over geïnformeerd.

Crisis- en herstelwet

Vanwege de betrokkenheid van een projectplan Waterwet is de Crisis- en Herstelwet van toepassing op alle besluiten die deel uitmaken van de coördinatieprocedure. Dit betekent onder meer dat:

- de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State binnen 6 maanden beslist op beroep;
- het relativiteitsvereiste geldt: de geschonden norm moet dienen om de belangen van benadeelde te beschermen;
- geen pro forma beroep ingesteld kan worden: de beroepsgronden moeten binnen de beroepstermijn overeenkomstig de Awb worden ingediend;
- decentrale overheden geen beroep kunnen instellen.

Afschriftlijst

Een afschrift van dit projectplan is verzonden aan:

- Provincie Utrecht - Postbus 80300, 3508 TH Utrecht
- Rijkswaterstaat - Postbus 2232, 3500 GE Utrecht
- Gemeente Rhenen - Postbus 201, 3910 AE Rhenen
- Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden - Postbus 550, 3990 GJ Houten
- Stichting Het Utrechts Landschap - Postbus 121, 3730 AC De Bilt
- Inspectie Leefomgevingen Transport Postbus 16191, 2500 BD Den Haag
- RUD Utrecht - Postbus 85242, 3508 AE Utrecht

Overzicht bijlagen

bijlage	omschrijving	type	datum	status	PPWW RWS
1	<i>inrichtingsplan</i>	<i>rapport</i>	<i>1-mrt-18</i>	<i>definitief</i>	
2	projectgrens KRW-grens	tekening	15-jul-22	aangepast	x
3	eigendomsgegevens				
1	eigendommenkaart	tekening	20-okt-22	aangepast	x
2	adresgegevens	tabel	20-okt-22	aangepast	
4	<i>project MER</i>	<i>rapport</i>	<i>9-nov-17</i>	<i>definitief</i>	
5	technisch ontwerp				
1	technisch ontwerp	tekening	28-feb-23	aangepast	x
2	ontwerpwijzigingen KRW-maatregelen TO	tekening	28-feb-23	nieuw	x
6	interventiebeeld vegetatie	tekening	6-jul-22	aangepast	
7	<i>grondbalans</i>	<i>tabel</i>	<i>8-mei-17</i>	<i>definitief</i>	
8	dwarsprofielen				
1	<i>dwarsprofielen</i>	<i>tekening</i>	<i>22-feb-18</i>	<i>definitief</i>	
2	wijzigingen dwarsprofielen	tekening	1-jun-22	aangepast	x
9	<i>recreatieve voorzieningen</i>	<i>kaart</i>	<i>10-jul-05</i>	<i>definitief</i>	
10	<i>de Opslag</i>				
1	<i>kabels en leidingen De Opslag</i>	<i>tekening</i>	<i>1-jan-18</i>	<i>definitief</i>	
2	<i>ontwerp historische sluis</i>	<i>tekening</i>	<i>1-jan-18</i>	<i>definitief</i>	
11	bodemonderzoek/WBKK				
1	<i>vooronderzoek</i>	<i>rapport</i>	<i>31-mrt-17</i>	<i>definitief</i>	
2	<i>WBKK</i>	<i>rapport</i>	<i>29-aug-17</i>	<i>definitief</i>	
3	<i>verkennend bodemonderzoek</i>	<i>rapport</i>	<i>7-sep-17</i>	<i>definitief</i>	
4	<i>Waterbodemimmissietoets</i>	<i>rapport</i>	<i>15-jan-18</i>	<i>definitief</i>	
5	indicatief PFAS-onderzoek	rapport	13-sep-19	nieuw	x
6	BKK PFAS zomerbedding	rapport	11-feb-21	nieuw	x
7	BKK PFAS Elsterbuitenwaard	rapport	10-feb-21	nieuw	x
8	wbo kribvakken	rapport	30-nov-21	nieuw	x
9	onderbouwing toepassing PFAS	rapport	17-dec-21	nieuw	x
10	projectspecifieke zorgplicht PFAS	brief	14-feb-22	nieuw	x
11	verlenging werkingsduur WBKK	brief	21-apr-22	nieuw	x
12	<i>explosieven</i>				
1	<i>bureauonderzoek</i>	<i>rapport</i>	<i>18-apr-14</i>	<i>definitief</i>	
2	<i>PRA (incl. 3 separate bijlagen)</i>	<i>rapport</i>	<i>13-jul-17</i>	<i>definitief</i>	

toelichting:

x	XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	betreft bijlagen oorspronkelijke vergunningaanvraag in 2018
---	----------------------	---

x	XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX	betreft bijlagen wijzigingsvergunningaanvraag in 2023
---	----------------------	---

13		archeologie				
	1	bureauonderzoek	rapport	22-mei-17	definitief	
	2	inventariserend veldonderzoek	rapport	15-jan-18	definitief	
	3	programma van eisen	rapport	16-aug-18	nieuw	x
14		natuur				
	1	natuurinventarisatie	rapport	1-jul-16	definitief	
	2	toetsing natuurwetgeving en beleid	rapport	9-jul-05	definitief	
	3	gevolgen op watervogels	memo	6-apr-18	definitief	
	4	ecologisch werkprotocol	rapport	4-nov-22	aangepast	x
15		rivierkundige berekeningen				
	1	rivierkundige berekeningen	rapport	30-jun-17	definitief	
	2	rivierkundige effecten ontwerpwijzigingen	memo	16-feb-23	nieuw	x
16		BPRW-toets				
	1	KRW MIRT 3 toets	memo	18-jan-18	definitief	
	2	watertoets ontwerpwijzigingen	rapport	8-feb-23	nieuw	x
17		beheer- en onderhoudsplan				
	1	beheer- en onderhoudsplan	rapport	1-mrt-18	definitief	
	2	actualisatie bijlage C - Objectentekening	tekening	28-feb-23	aangepast	x
	3	actualisatie bijlage D - Beheertabel overzicht	tekening	10-okt-22	nieuw	x
	4	actualisatie bijlage D - Beheertabel	tabel	30-jan-23	nieuw	x
	5	actualisatie bijlage D - Beheertabel kostendeel	tabel	1-okt-22	aangepast	x
	6	actualisatie bijlage E - Onderbouwing	tabel	20-okt-22	aangepast	x
18		Natuur - effect op watervogels	rapport		definitief	
19		stikstof				
	1	AERIUS berekening 2016	rapport		definitief	
	2	onderbouwing door Sweco	rapport		definitief	
	3	actualisatie uitgangspunten	rapport		definitief	
	4	AERIUS berekening 2018 provincie	rapport		definitief	
	5	AERIUS berekening 2018 Rijk	rapport		definitief	

toelichting:

x	xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	betreft bijlagen oorspronkelijke vergunningaanvraag in 2018
x	xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	betreft bijlagen wijzigingsvergunningaanvraag in 2023